

## **WORKSYAP SA PAGSULAT NG AKDANG PAMPANITIKAN (APAT NA TULA, ISANG SANAYSAY, O ISANG MAIKLING KWENTO (MGA GABAY)**

### **Pamamaraan sa Pagsusuri ng Akdang Pampanitikan**

#### **A. Pagsusuri ng Maikling Kwento**

##### **Elemento ng Maikling Kwento:**

1. **Tauhan** - Nagbibigay buhay sa kwento.
2. **Tagpuan** - Lugar at panahon ng mga pangyayari.
3. **Banghay** - Pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari.
4. **Tunggalian** - Laban ng tauhan sa sarili, lipunan, o kapaligiran.
5. **Magagandang Kaisipan** - Mensahe o aral sa mambabasa.
6. **Simula at Wakas** - Simula at katapusan ng kwento

##### **Paraan ng Pagsusuri ng Tauhan:**

- Suriin ang anyo, ugali, at paraan ng pagsasalita.
- Tingnan kung paano ipinakita ang kagandahang asal.
- Tukuyin ang tungkulin ng tauhan.
- Gamitan ng teoryang aangkop.

**Bakit Mahalaga ang Tauhan?** Ang akda ay nakasalalay sa paglalarawan at buhay na nilikha ng tauhan.

##### **Uri ng Maikling Kwento:**

###### ***Kwento ng Tauhan***

- Tumatalakay ito sa ugali, damdamin, at desisyon ng tauhan upang ipakita ang kanyang pagkatao at pag-unlad..

###### ***Kwento ng Katutubong Kulay***

- Naglalarawan ito sa kultura, tradisyon, at pamumuhay ng isang partikular na lugar o komunidad..

###### ***Kwentong Bayan***

- Kwento ng karaniwang mamamayan na sumasalamin sa paniniwala, aral, at kaugalian ng lipunan.

###### ***Kwento ng Kababalaghan***

- Naglalaman ng mga di-pangkaraniwang pangyayari tulad ng multo o kakaibang nilalang.

#### ***Kwento ng Katatakutan***

- Kwentong naglalayong maghatid ng takot sa mambabasa sa pamamagitan ng nakakakilabot at misteryosong mga pangyayari.

#### ***Kwento ng Madulang Pangyayari***

- Nakasentro sa isang mahalagang pangyayaring puno ng emosyon at aksyon na nagbabago sa buhay ng tauhan.

#### ***Kwentong Sikolohiko***

- Kwentong nagbibigay-pansin sa damdamin at kaisipan ng mga tauhan sa gitna ng isang pangyayari o karanasan

#### ***Kwento ng Pakikipagsapalaran***

- Tumutok sa aksyon at pagsubok ng tauhan, karaniwan sa paglalakbay o misyon.

#### ***kwento ng katatawanan***

- Nagbibigay-aliw sa mambabasa sa pamamagitan ng nakakatuwang sitwasyon at mga tauhang nakakatawa.

#### ***Kwento ng Pag-ibig***

- Umiikot ito sa pagmamahalan at mga pagsubok sa relasyon ng mga pangunahing tauhan.

#### **Uri ng Bisa ng Kwento:**

1. Bisang Pandamdamin
2. Bisang Pangkaisipan
3. Bisang Pangkaasalan

### **B. Pagsusuri ng Tula**

#### **Anyo ng Tula:**

##### ***1. Tradisyonal:***

Ito ay sumusunod sa mga tiyak na alituntunin tulad ng sukat, tugma, at masining na wika. Karaniwan itong may tiyak na bilang ng pantig sa bawat taludtod at tugmaan sa dulo ng mga linya.

##### ***2. Malayang Taludturan:***

Uri ng tula na walang sinusunod na sukat at tugma. Ang makata ay malaya sa pagsasaayos ng mga linya at saknong, kaya mas bukas sa malikhaing pagpapahayag ng damdamin at ideya.

##### ***3. Berso Blangko:***

May tiyak na sukat ang bawat taludtod ngunit walang tugma. Ginagamit ito upang

mapanatili ang estruktura ng tula kahit walang pagtutugma ng mga dulo.

### **Elemento ng Tula:**

1. **Sukat:** Ito ay tumutukoy sa bilang ng pantig sa bawat taludtod ng tula. Mahalaga ito sa pagbibigay ng ritmo at ayos sa kabuuan ng tula.  
Halimbawa, ang karaniwang sukat ay wawaluhin (8 pantig), lalabindalawahin (12 pantig), at iba pa.
2. **Saknong:** Binubuo ng mga taludtod na nagsasama-sama upang ipahayag ang isang buong ideya. Ito ang nagsisilbing "talata" ng tula
3. **Persona:** Ang nagsasalita sa tula. Hindi ito laging ang makata mismo kundi maaaring isang tauhang imahinasyon na siyang naglalahad ng damdamin o karanasan..
4. **Tugma:** Pagkakatulad ng tunog sa Dulo ng mga taludtod. Nakadaragdag ito sa ganda at aliw ng tula kapag binibigkas.
5. **Kariktan:** Ang paggamit nito ay masining at piling mga salita upang gawing kaakit-akit at mabisa ang tula. Nakakatulong ito upang mapukaw ang damdamin ng mambabasa.
6. **Talinghaga:** Mga pahayag na may malalim o di-tuwirang kahulugan. Karaniwang gumagamit ng tayutay upang mapalalim ang mensahe at kahulugan ng tula.

### **Mga Uri ng Tula:**

#### ***Tulang Liriko o Pandamdamin***

- Tula na nagpapahayag ng damdamin at saloobin ng may-akda o tauhan.

#### ***Tulang Pasalaysay***

- Tula na nagkukwento ng mga pangyayari o tagpo sa buhay.

#### ***Tulang Patnigan***

- Tula ng pagtatalo o balagtas na nagpapakita ng husay sa pananalita.

#### ***Tulang Pantanghalan***

- Tula na itinanghal sa entablado, tulad ng sarswela, na may diyalogo at kilos.

### **Balangkas ng Tula:**

1. Pamagat
2. Kayarian
3. Anyo
4. Pagsusuri

### **C. Pagsusuri ng Dula**

#### **Dyanra ng Dula:**

##### **Melodrama**

- Dula na may mga malulungkot na pangyayari pero nagwawakas sa kasiyahan.

### **Komedyang**

- Dula na nagpapatawa at nagdudulot ng saya sa mga manonood.

### **Trahedyang**

- Dula na nauuwi sa pagkatalo o pagkamatay ng pangunahing tauhan.

### **Parsa**

- Dula na nagpapakita ng nakakatawang mga eksena at aksyon.

### **Saynete**

- Dula na nagpapakita ng kaugalian o kultura ng isang lugar o grupo.

### **Elemento ng Dula:**

1. Skrip
2. Dayalogo
3. Aktor/Karakter

### **Balangkas ng Dula:**

1. Pamagat
2. Nilalaman (Tauhan, Tagpuan)
3. Kayarian (Dyanra, Teorya)
4. Buod
5. Pagsusuri (Aral, Bisa, Kamalayang Panlipunan)

### **Pagsusuri ng mga Akda**

- **Teorya:** Mahalagang gamitan ng angkop na teorya.
- **Aral:** Tukuyin ang gintong aral at kamalayang panlipunan ng akda.

### **Halimbawa ng Pagsusuri ng Maikling Kwento:**

- **Pamagat:** Magparayang Puso
- **Tauhan:** Issa at Ben
- **Tagpuan:** Novaliches, Quezon City
- **Banghay:** Pag-unlad ng relasyon hanggang sa suliranin at kasukdulan
- **Wakas:** Nagparaya si Issa para sa magiging anak ni Ben